

TOLMINSKI GLAS

GLASILO SLOVENSKE DOMOBRANCEV „STRAŽE NA SOČI“

L I.

12. avgusta 1944.

Št. 5

TOLMINCI, BODIMO VREDNI SVOJIH PREDNIKOV!

Majhna in revna je Tolminska v primeri z drugimi kraji naše domovine. Toda v kljub svoji revščini so Tolminci nekaki plemiči svojega naroda, saj smo bili v zgodovini ravno mi živ zgled, da je naš narod si- cer do skrajne meje potrpežljiv, toda da ni nikoli trajno trpel nasil- stva in krivice. In da je v kljub svoji navidezni nemoči vedno šel v boj za svoje pravice, ne da bi se oziral na premoč nasprotnika, na njegove klevete, in da je v boju za svoje pravice rad žrtvoval tudi svoje živ- ljenje. Kot si ne moremo misliti Švice brez Viljema Tella, tako nihče ne more pisati slovenske zgodovine brez tolminskih puntarjev. Imena Koba- lov, Kragljev in Lunihov pomenijo za Slovence več kot za druge narode imena najbolj slavnih generalov. Tolminci „uporniki, puntarji in izda- jalci“ so v srednjeveški zgodovini najbolj svetel list, simbol sloven- ske močnatosti in požrtvovalnosti.

Da so ohranili staro pravico, da so rešili svoje potomce krivič- nih davkov, se niso ustrašili raznih domačih dacarjev Bandeljev, ki so v družbi svojih gospodarjev grofov in njih tujih oboroženih hlapcev te- rorizirali mirne kmete in jim nalagali krivične davke, niso se z bali sramotenja „tolminski puntarji in izdajalci“, niso se zdranili pred mu- čeniško smrtjo na goriškem trgu.

Dobro so se zavedali, da bo po mnenju takratnih tiranov sramotna smrt obglavljenja in razčrtvorjenja njih teles postal simbol zmage in vstajenja, da bo sramotni naslov „tolminski puntar in izdajalec“, ki so ga dali našim dedom razni domači dacarji, za vedno ostal plemiški na- slov Tolminec, s katerim se bodo, dokler bo živel slovenski narod, njih potomci s ponosom predstavljali svetu. Tudi v moderni zgodovini so Tol- minci vedno pravilno ocenili velike zgodovinske trenutke. Pomislino sa- mo na narodne tabore v prejšnjem stoletju, kjer so bili Tolminci zopet

med prvimi.

Tudi danes, ko se po petindvajsetih letih suženjstva za vedno odloča usoda našega naroda - ali naj bomo avtočni gospodarji na naši rodnini zemlji - ali pa komunistični sužnji, igračke v rokah raznih terenskih ovađuhov - je zopet stopil duh tolminskih pradedov v njihove počelce. Tolminska je zopet prva na Goriškem razumela smrtno nevarnost, ki nam preti od raznih modernih domačih daccarjev, od raznih Bevkov in Vilfanov, ki kot v srednjeveški zgodovini v Čraščbi in s pomočjo tujcev - belogardievskih dezertarjev in Mongolcev - hočejo zadušiti naš rod in njegove pravice. Toda kot v srednjem veku je tudi tokrat zaživela št. viška gorska planota, baška in idrijska dolina, zapustili so svoj dom Lomljan, zopet so vstali Munih in Kobali, da z orožjem v rokah branijo pravice slovenskega rodu. In zopet so novi mučenci, razni Štruklji in Jugi, radi pretrpeli mučeniško smrt in bledenje za dobrobit svojcev.

In kot so naši dedje radi prenašali sramotenje raznih daccarjev, češ to so „tolminski punterji in izdajalci“, tako tudi naši možje in fantje s pomilovanjem gledajo na obupno jezo modernih Bandeljev. Naj tolminski izkoreninjenec Bevk le psuje, češ to so izdajalci in belogardisti, naj jih le muči in vbija po valiških jamah in grapah, vere v pravico in zmago ne bo vbil. Znaninci bodo s ponosom gledali na nas in psovka „belogardist in izdajalec“ bo nov časten naslov, ki ga bomo prideli k tolminskemu punterju. Ti pa glej, da boš v vrsti Štrukljev in Jugov, in da ne boš vštet med daccarje in tujerodne biriče!

MODER ODGOVOR HRIBOVSKEGA

ČEBELARJA

V gorski vasi je trojica kurirk naletela ob ulnjaku na starega očanca, ki je s pipo v ustih opazoval svoje čbelice. Ena izmed njih je zahtevala od čbelarja, da naj ji da nekaj medu. Očanec vzame pipo iz ust, pljune vstran in jezno odgovori: „Žalibog, tovarišica, da ti ne morem za sedaj ustreči. Letos se namreč nam čbelarjem godi, kakor našim kmetom. Lmetom so pobrali ves živež partizani, meni med pa trotje. Pridi raje jeseni, ker z gotovostjo računam na obilni pridelek. Čebele so namreč prav te dni pognale iz panja vse trote, da bodo v miru nabirale za zimo. Upam, da jih bodo posnemali tudi naši kmetje.“ Ta preprost in junakiški odgovor kmečkega očanca je najboljši dokaz, kakšen veter veje za naše partizane tudi v „osvobojenih krajih.“

=====

S POŠTENIM SE SLOVENC OROŽJEM BORI, KAR PODLO JE, NE MISLI IN NE STORI !

"V Tolminu regljajo naše strojnice."

"Sredi naših gorskih velikanov, nad strmimi, globokimi grapami, odeti v prvi sneg, že lega večerni mrak. V taborišču našega bataljona se opaža neko nervozno vrvenje, kakor v čebelnjaku. Na Tolmin gremo! Na naš Tolmin, v katerega so se ugnezdili hitlerjanski razbojniki s svojimi pomagači... V dolini, daleč, pa se koplje Tolmin... Naše čete so se že porazdelile vsaka na svoj položaj. Tiho in neopazno so jih zasedle... Deseta ura je odbila in odjeknil je strel v noč. Začelo se je. Na mah je bil ukinjen električni tok v mestu. Naše strojnice so zaregljale. Strelj pušk, eksplozije se razlegajo daleč po Soški dolini ter se v odmevu porazgubljuje visoko po gorskih grebenih od Kozlovega roba, soškega mostu, Mengor, poljubinskega polja, Žabč do Žatolmina - vse je v ognju.

Miloševa skupina je prišla neposredno v bližino vojašnic in jih napadla... Druga skupina naših borcev je napadla na mostu čez Tolminko strazho. Po kratki borbi se je moral sovražnik umakniti z mosta v stražarnico. Naši pa hajd na juriš in v zaletu so zavzeli most in stražarnico... Naše edinice so se po tem uspešnem napadu brez kakršnikoli izgub poslovile od doline in odšle v svoje taborišče..." - Pepi, kulturni referent II. bataljona.

Tako, Tolminci je pisal "Soški glas" v številki 1. Z dne 25. januarja 1944. Ponatisnili smo te odlomke zdaj, ko laži terencev in partizanskih lističev niso več tako svet evangelij kot so bile še takrat, ko so bili Sivec, Šarli, Podšolarjev Branko, Trojerjeva Zofka, razne "Volge", "Katje", "Nadžje" še največji pismouki v Tolminu in je bilo znamenje dobrega Slovenca, slepo verjeti, kar je neki "Pepi" v grmovju napisal. Zdaj premislite, kdaj so partizani Tolmin tako veličastno napadli, zakaj niso v Tolminu ostali, ko jim je šlo vse tako po sreči, da so samo "zavzemali položaje".

Morda boste rekli: "Soškega glasa" še nikoli v rokah nisem imel, kaj takega tudi nikoli verjel ne bi, saj vendar vem, kaj se je v Tolminu godilo in kaj ne". Morda je to res, ne bomo vam preiskovali obisti sedaj, ko je najhujše preboljeno in je nevarnost partizanske zmage odstranjena. Krožil pa je "Soški glas" po Tolminu, v Kamnem, po Kobaridu, v Cerknem, po Banjški planoti, po Gorici in Kanalu. Redki izvodi so šli iz rok v roke, terenci so na sestankih govorili in širili slavo "NOV" in "POJ" in ljudje, ki se niso mogli tako od blizu prepričati, da je vse to samo satanski strup, so verjeli. Polastila se jih je omotica o veličini te papirnate "NOV" in "POJ" in dajali so za partizane, dajali, kakor za slovenstvo niso dajali nikdar v vseh 25 težkih letih. Še bolj pa se je ljudem zamajalo v glavi, če so take vesti prišle na Dolenjsko, na Gorenjsko - ljudje so mislili, da je v Tolminu res vse "v ognju" in so dajali tudi oni in noreli tudi oni. Mnogi so za zagrebško barabo "maršala Tita" zastavili domačije, premoženje, mnogi tudi življenje, češ, če uprizarja take velike vojaške nastope, mora že biti tisti prerokovani narodni junak, ki nas bo popeljal v deželo, kjer se cedi med in mleko...

In zdaj še premislite, Tolminci, kakšne kazni so vredni tisti terenci in terenke, ki so širili te laži, vabili in gonili ljudi v hribe, sami pa niso šli? V grmovje naj gredo, v NOV in POJ, k maršalu Titu, če ne, bo res propadel; še oni naj zastavijo zanj svoje premoženje, svoje domove, svoje življenje, ko so učili, kako lepe in veličastno je, zanj se žrtvovati.

SMOLA VERSKEGA REFERENTA MIKUŽA

MIKUŽ ŠTARTA

Pri zadnjih operacijah na Banjški planoti je verski referent Mikuz komaj odnesel pete. Zbežal je v samih spodnjih hlačah (če jih je sploh imel?), srajco, kolar in suknjič s križem in veliko rdečo zvezdo na rokavu pa so mu zaplenili tolminski domobrance. V slučaju, da bi moral Mikuz gol šariti po gozdovih, nad čimer bi se tovarišice gotovo zgedovale, naj se obrne na domobrance, ki mu bodo obleko prav širokogrudno vrnil. Zanj pridejo lahko posredovat tudi tolminske terenke. Če bodo prav lepo prosile in milo gledale z zapeljivimi očmi, jim bodo dali za Mikuža tudi nekaj spodnjih hlač sešitih iz angleških padal, katerih so kar 35 zaplenili pri štabu IX. korpusa.

HITRO LAHKO OBOGATITE ...

"Kmečki glas", glasilo OF poroča v 7 številki, da se bodo v kratkem odprle tudi na Primorskem podružnice Denarnega Zavoda Slovenije, kjer bodo - čujte in strmite - sprejemali vloge tudi v partizanskih bonih. Ker iz previdnosti niso naznanili, kje bo ta banka poslovala in ker ima uprava "Tolminskega glasu" na razpolago za pol milijona partizanskih bonov, katere proda z 95% popustom, vabimo vse cenjene bralce, da ne zamude ugodne prilike in tako naredijo izborne kupčije, brž ko bo kdo zvedel za sedež podružnice partizanskega denarnega zavoda. V enem dnevu lahko zasluži 475.000 L. Kdor že ve za ta zavod, naj pride čimprej k nam!

ODNEV JE VEDNO GLASU ENAK

V Baško dolino včasih prikolovrati kaka manjša skupina partizanov, ki se oprezno bliža osamljenim vasem in lovi, kje bi se dobilo kaj za pod zob. Ob neki taki priliki srečajo trije partizani starejšo ženico in jo pozdravijo po svoje: "Smrt fašizmu!" Ženica ne more razumeti, kako njo, ki nikdar ni imela nič s fašizmom opraviti, morejo tako grozeče ogovarjati, in jim hitro vrne nazaj: "Tudi vam, fantje, tudi vam!"

POSLEDNJI ZALET

"Kmečki glas" poziva, da morajo kmetje skriti žito in da morajo paziti, da jim pridelkov ne uničita vlaga in miši. - Mi bi dodali samo to, da se naj pazijo še tretjega in najhujšega uničevalca naših pridelkov - **p a r t i z a n o v j i ! !**

Prav gotovo so partizani uničili vsaj toliko kmečkih pridelkov kakor pa miši in podgane. To mislim bo vsakdo rad verjel!

- 5 - Ghiarie di Bonate.

17. maja. Peto prikazovanje. Mnoge matere so naročile Adelajdi naj prosijo Mater Božjo za ozdravljenje njih otrok. Tako na pr. ji je naročila neka njena teta naj prosijo za ozdravljenje njenega sinčka, ki je imel predebelo glavo. Adelajde je zato prosila, Mati Božja ji je obljubila, da bo otrok ozdravil, če bo njegova mati zelo molila. Žena dela sedaj, kot ji je Mati Božja naročila in vsi ugotavljajo, da postaja glava otročiča vedno bolj normalna - Ob tej priliki je Marija dejala, da so mnogi otroci bolni ali od rojstva pohabljeni radi grehov mater... Nekateri grehi zločin - stih žen so krivi te vojne. Adelajde je to zelo poudarjala in da je Mati Božja zelo žalostna radi grdih grehov nekaterih žen in radi grehov prekli njanja.

18. maja. Šesto prikazovanje. Adelajde je obdana od vdlike množice - 30 tisoč ljudi. Mnogi so napisali na listke svoje želje in prošnje do Marije. Te listke so dali na kup na kraj prikazovanja pred Adelajdo. Mati Božja je povedala: Ljudje bodo prejeli milosti, ki jih prosijo, če bodo imeli živo vero in bodo dosti molili. Adelajde je še vprašala, če je potrebno prinesiti bolnike na kraj prikazovanja, da ozdravijo. Lepa Gospa je odgovorila, da tega ni potreba, zadostuje vera in molitev. Množice so vedno bolj mučilo deklico z nešteti vprašanji, kaj je videla in slišala od Marije in z nešteti prošnjami, naj jo prosijo za to in ono milost. Saj še njeni starši niso imeli več pokoja in ga še sedaj nimajo; ljudje jih neprenehoma vprašujejo in blagrujejo. Mala zamaknjena je šla v uršulinski zavod v Bergamo. Kako je deklica jokala, ko je zapustila mater in rojstno vasico!

Odslej naprej se je vsak popoldan do 21. in potem še od 28. do 31. maja pripeljala iz Bergamo v Bonate. Kako lepi so bili ti prizori! Neštete množice v dolgem špalirju, glasni vzkliki: Adelajde, Adelajde! in ona se pelje sredi te ogromne množice kakor mala princesinja. V rokah drži rožni venec in ga tu pa tam pokaže ljudem ter maha z njim, kakor bi hotela reči: V tem je naša rešitev! Včasih pozdravlja množico s svojo nodolžno rožico. Na njenih ustnicah igra rahel čist smehljaj. Tako se pomika naprej, gotova je, da jo bo zopet videla.

19. maja. Sedmo prikazovanje. Na željo mnogih je Adelajde vprašala, kdaj konča vojna. Mati Božja je sedaj ponovno povedala, da vojna konča v kratkem času. So še druge podrobnosti o koncu vojne in njegovih okoliščinah, ki jih je Marija povedala Adelajdi. Deklica je te stvari zaupala le cerkveni in civilni oblasti, ki jih neče javno objaviti.

20. maja. Osmo prikazovanje. Zgodilo se je prvo čudežno ozdravljenje. Kaka žena, težko bolna je popolnoma ozdravela.

21. maja. Zadnje prikazovanje. Neki vojak, vojni invalid, prosijo milost da bi ozdravel. Res ozdravi na licu mesta.

Posebno videnje je imela Adelajde ob tem prikazovanju. Videla je krasno prostrano cerkev sredi katere je bila sveta družina. Kleče so jo častile 4 živali. Konj, osel, ovca in pes. Okrog Svete Družine in teh živali je bila nepregledna množica različnih ljudi. Kar naskrat se konj zgane in gre iz cerkve na nek zelen travnik, kjer se pase in mandra bele lilije.

Sv. Jožef gre ven za njim in ga prižene nazaj v cerkev. Tam konj zopet poklekne in skupaj z drugimi moli Sv. Družino.

Kakšen pomen ima to videnje? Ni znano. Vsek naj si razlaga po svoje;orda bo znal najbolje razložiti pomen tega videnja Adelajde.

(Se nadaljuje)

V A Š A Z V E Z D A.

(To Simona Gregorčičeva Zvezda mila je niglijala.)

Zvezda - sila je niglijala
in naš rod zvodila je,
lepše nas ta zvezda žala
nego vse slepilo je.

Toda, glej, za goro tone,
skriva se za temi gaj,
da zapelje milijone
strišni skriva svoj sijaj.

Ne molče več - ampak glasne
želje naše iz duše vro,
dokler tvoje luč ne ugasne,
zvezda rdeča - naše zlo.

Idi, zvezda rdeča, idi,
preč izgini spred oči,
da moj dom te več ne vidi,
zvezda grozna groznih dni!

.....

Iz V r s n a nam poročajo: Nesramno izsiljevanje. Da so komunisti ubili na žverinski način uglednega posetnika Šhočirja, si o čem objavili. Toda to jim ni bilo dovolj. Prišli so k nesrečni družini in so ji zagotavljali, da je vest o usartitvi navadna nesramna laž. Da so očeta odpeljali v internacijo na osvobojenem ozemlju in da naj zato izroči njegovo najboljšo obleko in čevlje. Ter še druge stvari, ki da jih mož nujno potrebuje. Ker se tako početje večkrat ponavlja - znan je primer, ko so partizani hodili še šest mesecev po živih, ká so žrtov že ubili - svarimo lju - di naj ne hodijo na lihanice komunističnih roparjev.

Iz B o v c e. V pondeljek 7. t. m. smo videli kako so se vračale iz Soče, kar ni bilo glasat nek tere naše gospodične. (V Soči je bil namreč prejšnji dan plav, ki so ga pripravili partizani.) Vse zaspane so bile, utrujen je bil njih kofak in nekateri skrivnostno so se pogovarjale, kakor se ne znajo navadni zemljani. Ne vem, kako so jih sprejelo njih menišce. Gotovo ne tako, kakor bi se spodobilo, saj so se celo nekatere "dane" udeležile zabav na "osvobojenem" ozemlju.

Če to je potrebno povedati: Mnoge omenjene gospodične so nekdaš p prav rade ljubinkale po Boveu z laškimi oficirčki.

Jih poznamo, jih te narodnjakinje.

Še eno o Kranjcih.

Tolena leto preko noje sem in tje; komunisti jih pridno šajajo v roke vsakomur, da razdvajajo naši nasprotni tabor.

Neki Kranjec, ki je prišel iz svoje de kraja na Prisorsko, je šel tukaj k spovedi k nekemu starejšemu župniku Prisoreu. Naštel je vse svoje grehe in končno je še, že vse obupan istisnil: To Kranjec sem tudi. Gospod spovednik je na to odgovoril: Ho, navno sarti greh to ni, pa bo lje bi pa tudi bilo, ko bi ne bil; ne pa pokoro in kosaže.

V s a k e n u s v o j e .

Da ne boče ineli bralci "Tolmanskega glasu" uties, da je pri Sv. Ljuci vso protinardno in komunistično, namno odkritosrečno priznati, da je ljudstvo pri Sv. Ljuci dobro, pošteno in slovensko.

Šnilih je le nekaj nederaslih prevzetnih močanov, ki iščejo povsod le svoj dobiček in karisti, in jim za narod nikdar ni bilo nič mar. Ob zlo mu 1918. se so vrinili na vodilna mesta in nato kupčevali z blagom, ki so ga rekvirirali. Pod Savojei niso iskali le političnih zvez-dasirovno so na vsa usta trdili, da se Slovenci-ampak so se, da bi bolj držale z rajini tu di družinske povezali. Zdaj pa skušajo obegateti na račun razbičanega in izmučenega ljudstva.

ZANIMIVO ZA VSE

Sv. Lucija. V i s o k o š o i k a s e o d p r a v l j a. Te dni je izginila iz Sv. Lucije matakarica Milica Kragelj. Odšla je posočat ko misarski tečaj. Mati ji je na pot, ki naj odpre nadobudni hčori najvišja mesta, pripravila obilo brašna, tete so jo spremile v osrčje osvobojenega ozamlja. Da bi lahko mirno potovali sta se obložila z desobransko propagando, ki naj bi služila kot legitimacija. Kaj je ne ki da svoji zvesti uslužbenki gospodar, nam niso sporočili.

Zanimivi komisijski. Te dni so oblasti zaplenile nekaj pisem, ki jih je pisal komisar V-O-S-a za baško okrožje s sedežem na Št. Viški gori, tov. Kervec, strah in trepet vsega Tolminskega, svojim staršem. Da razni terenci ne bodo trdili, da je to umazana propaganda, so pisma vsakemu na vpogled Ker je imel gori navedeni komisar živahne stike s Sv. Lucijo, bodo lahko kontrolirali, da so avtentična, saj so pisana lastnorčno. Nosijo datum 9. julija in 7. julija. Najprej so v pisnih pritožbu, da nima spodnjih hlač. Zato, da si je moral izposoditi par ženskih svilenih pri neki tovarišici; ker jih je sedaj strgal bi jih rad vrnil. Tudi iz če vljev da mu že gledajo palci, doktor je suho, da že še nekam gre toda za dož niso več. Fato poroča o zdravju. Pritožuje se, da že 14 dni močno kašlja. P. je zopet dobil gorje, proti katerim partizanska zdravila več ne pomagajo, zato naj mu od doma pošljejo močno žveplano kislino, da se končno reši te nadloge. Prosi tudi za cigarete in denar, ker je že dolj časa popolnoma suh. Gori navedeni komisar je res pravi biser Titove vojske, simbol partizanstva. Obložen v izposojene, protinanjane ženske hlače, v čevljih, iz katerih radovedno gledajo proti vsi garjev s prazno željo, da bi dobil morda kakšen „čik“, da bi v snotech, zraven vedno pokašljuječ, tak bi bil gotovo primeren, da ga pošljejo v Moskvo na ogled, morda bi se

zavezniki le usmilili, da bi naši narodni vojski poslali kaj več blaga, da bi se vsaj komisarji lahko postavili in bi ne bilo treba tako obupno prositi staršev za pomoč.

Grdo izdajastvo. Javno pribijemo, da je grdo izdajastvo za poravoje tovariše v Kinenbergu. Živa 3-letna deteljica sv. Lucijskih družin, ki so bile prej najhujše sovjetske podrepnice saj so nekatere izmed njih zanenjale svoje slovenske ino. Ti navi apostoli, ki so vedno odgovarjali, da bi bil v noben primeru stajati na svoje komunistične brate, se izročili kot strašno nič hudega slaboče spočij tovariš, ki jim ni bilo samo bratje po krvi, temveč naježji sorodniki in soborci, ne mi-lost in nemilost partizanov, da jih ti sedaj vlečijo kot nezanesljivo po raznih taboriških, kjer preiskujejo njih protoklent. Pri tem podlem podjetju so jim ni nič očile te-ke neškodno komunistično sree. Zato v zgodovini slov. naroda edinstveno izdajastvo ne samo iz vojaškega ampak tudi iz človeškega stališča in za vse oventualne zločine, ki jih bodo partizani zagrešili proti nedolžnim žrtvam izdajastva ne bodo propadli ljudje odgovarjali samo so rednikom, ampak vsemu narodu. Ni čudno, da se ljudje že sedaj v osvobojenem ozamlju z gnusom obračajo od O in njenih simpatizerjev. Da ne pozabimo prehitro teh junakov, jih navedeni z imeni Scherti, Marega, Viduč Brkič.

Idrija ob Bači. Trojšni teden so tovariši v osvobojenem ozamlju posebno v idrijski dolini pobrali vse kolese. Pustili so jih samo še terenkom, da lahko nemoteno upravljajo po slo naprej. Te nosijo že na zunaj legitimacije kurirstva.

Banjska planota. Pri zadnji ofenzivi so rdeči generali popolnoma zasedli v bunker partizane, da ne bo mogel „hajkati“. Pustili so mu malo odprtine za zrak in lino za streljivo. - V zelo uspešnih vojaških akcijah, ki se so vršile v zadnjih dneh na Banški planoti, je bil razbit ves

IX. Korpus. Zaplenjenega je bilo veliko vojnega materjala, ki so ga partizani znesli v svoja skladišča.

Moštvo se je s strganim letnim periodom razbežalo, številni pa so bili pobiti. Tako občutnih izgub kot so ravno te zadnje, na vsej Primorski partizani še niso imeli in jih za nobeno ceno ne bodo mogli več nadomestiti.

KOBARID : Preteklo nedeljo je bila v Kobaridu spevoigra Kovačev študent. Je zelo lepo uspela. Tabor, ki smo ga napovedali v eni preteklih številkih, se bo vršil prihodnje nedeljo.

KANAL : Ob uničevanju IX. Korpusa je nekaj partizanov prišlo v bližino Kanala. Da bi pokazali, da so še pri moči, čeprav je ves Korpus, po domače povedano, hudič vzel, so trije partizani naredili pri naših fantih nočen obisk. Dva sta imela puške eden brzostrelko. Ker mora radi posebnih okoliščin biti straža na drugem mestu, so nogli skozi okno priti v sobo, kjer so fantje spali. Partizani zapijejo: "Roke gor!" in streljajo. Naši fantje so se takoj zavedli in poveljnik zapije: "Kaj mi drugi roke gor? Pred vami?" Odgovorili so nemudoma z orožjem. Kmalu jih je minilo veselje in so zbežali. V bližini so jih čakali italijanski tovariši in vprašali: "Avete preso paura?" - ali po naše - "Vam je skočilo srec v hlačo?" Reči so namreč hoteli, da niso od njih nič boljši, da je ravno tako popihajo pred domobranci. Naši fantje pa so spali naprej.

TOLMIN : Lahko smo ponosni. Ta teden so obiskali Tolmin sami veliki gospodje in kulturni delavci iz Ljubljane, tako prof. in pisatelj dr. Joža Lavrenčič, pesnika prof. Vinko Beličič in g. Severin Šali, znani literarni kritik prof. Tine Debeljak in profesor zgodovine g. Vinko Lipovec. Začeli so s tečajem za naše učiteljstvo, ki bo trajal vse do konca avgusta in končal s izpiti. Zanimanj za tečaj je

zelo veliko. Ne samo iz Tolmina, ampak tudi od Sv. Lucije, iz Kobarida, Volč, Kanala in drugod so prihitele gospodične in gospodje, da izpopolnijo svoje znanje in bodo v jeseni mogli še z večjim veseljem delovati in doseči še večji uspeh. Tolmin je lanko ponosen na tako odlične goste, naš mladi učiteljski rod pa jim mora biti samo hvaležen za njihovo požrtvovalno delo. In vse to je samo dokaz, koliko je Tolmin pred drugimi kraji daleč na okrog. Cenjeni gostje pa pozdravljeni in dobrodošli v naši sredi!!!

P r e g l j e v a k n j i ž n i c e a v Tolminu je začela poslovati. Zaenkrat sicer samo za vojake, upajmo pa da bo kmalu na razpolago tudi drugemu občinstvu. Zlasti naši mladinci bo nova knjižnica lahko postregla z lepimi, dobrimi mladinskimi knjigami.

P r i S v . L u c i j i ljudje, nekateri razburjeni drugi pa vsi veseli govore, da so naši domobranci vsi razoroženi in da nimajo več nobenih pravil. V Tolminu pa vemo, da puške naših vojakov še vedno nabite kot prej, da je njihova pesem še vedno glasna in ubrana kot prej, da je njihova volja za boj proti komunizmu neomajna.

Z n a n i g o s t i l n i č a r v Tolminu ne more prehvaliti modrosti partizanov, da so nastavili idrijski korijeri mino, ki je odtrgala materi 4-ih otrok obe nogi in vzela tudi drugim trem Slovencem življenje. Tako, dragi gostilničar, ne boš opral svojih grehov, ki so nam vsem še prav dobro v spominu. Pot pokore, na katero se boš moral podati, če hočeš, da ti bo narod odpustil, je čisto drugačna in zelo daleč od odobravanja komunističnih zločinov. Zavedaj se, da s takim početjem sebi še bolj mažeš že itak umazano preteklost. Bi rad, da ti še posebej povemo na uho: Evropa ne bo nikdar komunistična! Zato bodi previden!

KOJCA pri Bukovem. Tukaj je strela udarila v partizanski telefon in ga uničila..